

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Pogány Júlia ügyvéd által képviselt név I. rendű, kk. név II. rendű (mindkettő cím alatti lakos) felpereseknek, a dr. Szász Anita ügyvéd által képviselt név Biztosító Zártkörűen működő Részvénytársaság (székhelyű) alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2008 február 14. napján meghozott, 6.P.632.687/2004/43. számú ítélete ellen, az alperes részéről 44. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit pedig részben megváltoztatja, és az alperes marasztalását az I. rendű felperes javára 975.789 (kilencszázhetvenötezer-hétszáznyolcvankilenc) forint nem vagyoni kártérítésre és ennek 2005 január 7. napjától a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező kamatára; 1.443.300 (egymillió-négyszáznegyvenháromezer-háromszáz) forint vagyoni kártérítésre és ennek 2005 június 23. napjától a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező kamatára; valamint 2008 február 1. napjától kezdődően havi 27.000 (huszonhétezer) forint járadékra; a II. rendű felperes javára 3.000.000 (hárommillió) forint nem vagyoni kártérítésre, és ennek 2003 április 16-tól 2004 december 31-ig évi 11 %, 2005 január 1-től a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező kamatára leszállítja. Az alperest az első fokú perköltségfizetés alól mentesíti, kereseti illetéktérítési kötelezettségét 145.067 (száznegyvenötezer-hatvanhét) forintra leszállítja.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg az alperesnek 300.000 (háromszázezer) forint első fokú részperköltséget.

Kimondja, hogy a felek a másodfokú perköltségüket saját maguk viselik.

Kötelezi az alperest, hogy térítsen meg az államnak felhívásra 246.810 (kettőszáznegyvenhatezer-nyolcszázöt) forint fellebbezési eljárási illetéket, míg megállapítja, hogy 754.933 (hétszázötvennégyezer-kilencszázharminchárom) forint

kereseti, és 247.320 (kettőszáznegyvenhétezer-háromszázhusz) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesek keresetükben hozzátartozójuk elvesztése miatt bekövetkezett vagyoni és nem vagyoni káraikat érvényesítették az alperessel szemben. Az elsőfokú bíróság a Fővárosi Ítéltábla által helybenhagyott jogerős közbenső ítélettel állapította meg, hogy az alperes 60 %-os mértékben tartozik helytállási kötelezettséggel a felperesek káraiért.

Az elsőfokú bíróság a kár mértékére folytatott tárgyalás eredményeként hozott ítéletével arra kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 4.000.000 Ft nem vagyoni és 2.996.923 Ft vagyoni kártérítést mindezek kamatait, továbbá 2008 február 1-től kezdődően havi 30.000 Ft járadékot, a II. rendű felperesnek pedig 5.000.000 Ft nem vagyoni kártérítést és ennek kamatait. Emellett az alperest perköltség fizetésére, továbbá a kereseti illeték arányos részének és az állam által előlegezett költségnek a megtérítésére kötelezte. Az elsőfokú bíróság - a fellebbezéssel érintett tételek közül - a háztartási és kerti munka többletköltsége tekintetében úgy foglalt állást, hogy ez az igény költség jellegű, így a Ptk. 280. § (3) bekezdésében írt határidő nem alkalmazható, ezért az ezzel kapcsolatos kártérítés az általános elévülési időben érvényesíthető. E miatt a kártérítés kezdő időpontjául 2001 október 1. napját fogadta el. A költségek összegének meghatározásánál figyelemmel volt a végzett munka jellegére, gyakoriságára, a ház, kert nagyságára, arra, hogy a felperesek jogelődje szobafestő-mázolóként a karbantartási munkák nagy részét el tudta végezni. Az elszámolási időszak ár- és értékviszonyai és a más hasonló perekben is alkalmazott mérték alapján 2001-től havi 18.000 Ft-ban, 2006 január 1-től pedig havi 20.000 Ft-ban állapította meg az indokolt költségeket. A gyermekneveléssel kapcsolatos költségek megtérítését azért találta indokoltnak az elsőfokú bíróság, mert az apa elvesztése miatt az I. rendű felperesre jelentős többlettevékenység hárult a kiskorú II. rendű felperes nevelésével és gondozásával, annak minden költségével együtt. Ez utóbbiakat a Ptk. 359. §-a alapján általános kártérítésként, a kiskorú életkorára, a gondozási, nevelési tevékenység körére és az elszámolási időszak árviszonyaira is figyelemmel 2001 október 1-től havi 25.000 Ft-ban, 2006 január 1-től pedig 30.000 Ft-ban ítélte indokoltnak. Az elsőfokú bíróság a fiatal korában házastársát elvesztő és kisgyermekét egyedül nevelni kénytelen I. rendű felperes által elszenvedett nem vagyoni hátrányok kiegyenlítésére 4.000.000 Ft-ot, míg a 2 éves korában édesapját elvesztő II. rendű felperes nem vagyoni károsodásának kompenzálására 5.000.000 Ft-ot talált megfelelőnek. A vagyoni jellegű kártérítésnél a 40-60 %-os kármegosztást alkalmazott, míg a nem vagyoni kártérítés meghatározásánál figyelemmel volt a felperesi jogelődnek a baleset bekövetkezésében való közrehatására is. Az alperes által önkéntesen teljesített összesen 3.505.337 Ft-ot a Ptk. 293. §-a alapján elsősorban a II. rendű felperest,

másodsorban az I. rendű felperest megillető késedelmi kamatra számolta el. A perköltség viseléséről a Pp. 81. §-a alapján rendelkezett.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, annak részbeni megváltoztatása, az I. rendű felperes részére járó nem vagyoni kártérítésnek 1.000.000 Ft-ra, a vagyoni kártérítésnek 330.000 Ft-ra, a járadéknak 6.000 Ft-ra, míg a II. rendű felperes részre járó nem vagyoni kártérítésnek 1.500.000 Ft-ra történő leszállítása iránt. Azért támadta az elsőfokú bíróság döntését, mert figyelmen kívül hagyta a Ptk. 280. § (3) bekezdésében írt igényérvényesítési határidőt, továbbá mind a vagyoni, mind a nem vagyoni kártérítésnél a károkozaskor, illetve az elszámolási időszakban fennállott ár- és értékviszonyokat. Emellett a háztartási- kertgondozási költségek tekintetében azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ezek megtérítésére anélkül kötelezte, hogy a kiadások felmerülését a felperesek bizonyították volna. E körben elsődlegesen a kereset teljes elutasítását, másodlagosan 2002 október 16-tól 4.800 Ft-ra, 2006 január 1-től 6.000 Ft-ra történő leszállítást kérte. Kiemelte, hogy a nem vagyoni kártérítés mértékének megállapításánál mértéktartóan kell eljárni, a méltányosságot is szem előtt tartva, a felperesi jogelődnek a baleset halálos kimenetelében való közrehatását a kárkori ár- és értékviszonyokat is figyelembe véve. Támadta az elsőfokú bíróság döntését a részteljesítések elszámolása, illetőleg a kamatfizetés kezdő időpontjának meghatározása körében. Álláspontja szerint ugyanis a Ptk. 293. § elszámolási szabályai azért nem alkalmazhatók, mert az önkéntes teljesítéseinél részletesen megjelölte azokat a jogcímeket, amelyekre teljesített, így a részteljesítéseket nem lehetett a nem vagyoni kártérítés kamatára elszámolni. Azt is kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a kamatfizetés kezdőpontját a kár bekövetkezésének időpontjában határozta meg, annak ellenére, hogy a felperesek csak a káreseményt követő fél évvel jelentették be személyi sérüléssel kapcsolatos igényeiket. Külön támadta a perköltségre vonatkozó rendelkezést, álláspontja szerint a Pp. 81. § (2) bekezdése alkalmazásának feltételei nem álltak fenn, mivel a felperesek kereseti igénye a marasztalási összeghez képest túlzott volt.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme az első fokú ítélet helybenhagyására irányult.

A Pp. 228. § (4) bekezdése értelmében fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az első fokú ítéletnek a keresetet 21.079.323 Ft, valamint havi 108.000 Ft járadék erejéig elutasító, az alperest 3.761.123 Ft és havi 6.000 Ft járadék erejéig marasztaló rendelkezése.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban az ítélet az érdemi döntésével nem értett maradéktalanul egyet.

Az alperes a kártérítés kezdő időpontja tekintetében helyesen hivatkozott arra, hogy mind a gyermeknevelési többletköltség, mind pedig a háztartási és kerti munka költségei olyan időszakosan felmerülő költségek, amelyek megtérítésére baleseti járadék formájában kerül sor. Ebből következően a Ptk. 280. § (3) bekezdésére

figyelemmel az I. rendű felperes az igény előterjesztését megelőző hat hónapnál régebben lejárt járadék igényét bírósági úton nem érvényesítheti.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatok alapján helyesen állapította meg, hogy a II. rendű felperes nevelésével, gondozásával a jogelődje elhalálozása miatt olyan többletfeladatok és terhek hárulnak az I. rendű felperesre, amely a többletmunka végzése mellett többletkiadásokkal is jár. A tevékenység, valamint a kiadások természete miatt ezek költsége összességében pontosan nem határozható meg, ezért helyesen alkalmazta a Ptk. 359. § (1) bekezdése szerinti általános kártérítést. Ennek mértékét a vizsgálódása körébe vont körülmények okszerű mérlegelésével határozta meg. Ezért az általános kártérítés mértéke tekintetében a Fővárosi Ítéltábla nem látott indokot az elsőfokú bíróság döntésének felülmérlegeléssel történő megváltoztatására.

Ezzel szemben a háztartási és kerti munka tekintetében a költségek igazolhatók lettek volna, a felperesek azonban nem bizonyították az ezzel összefüggő tényleges kiadásukat. Ezért az ítéltábla álláspontja szerint az alperes által elismert összeg volt figyelembe vehető [Pp. 163. § (2) bekezdés]. Ennek alapján a Fővárosi Ítéltábla - a 40-60 %-os kármegosztásra is figyelemmel - 2001 október 16-tól 2005 december 31-ig havi 15.000 Ft-ot, 2006 január 1-től 2008 január 31-ig havi 18.000 Ft-ot, háztartási és kerti munkák költségeire a fenti időbeli bontásban havi 4.800 Ft-ot, illetve 9.000 Ft-ot vett figyelembe.

A felpereseket hozzátartozójuk elvesztése következtében nem vagyoni károsodás érte, amely vagyoni mércével megmérhetetlen, így a polgári jogi védelem módja - a kártérítés - a sérelemhez képest valójában inadekvát. A nem vagyoni károknak pénzbeli egyenértékük nincs, így azok szoros értelemben vett megtérítéséről nem is lehet szó. A pénzbeli kártérítésnek a nem vagyoni károknál az a funkciója, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodjék, amely az elszenvedett sérelemért körülbelül egyenértékű, másnemű előnyt nyújt. A bíróságnak a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásánál arra kell törekednie, hogy a károkozás idején fennálló értékviszonyoknak megfelelő, olyan mértékű pénzbeli ellentételezést állapítson meg, amely alkalmas a károsultak által elszenvedett károsodás megközelítő kompenzálására. Az I., illetve II. rendű felperesek által elszenvedett károsodásnál nyomatékkan vette figyelembe az ítéltábla, hogy az I. rendű felperes igen fiatalon házastársát, a II. rendű felperes pedig 2 évesen édesapját veszítette el. Ez a veszteség egész hátralevő életüket meghatározza. Figyelemmel kellett lenni ugyanakkor arra is, hogy a károsodás bekövetkezésében jogelődjük maga is jelentős mértékben közrehatott. Mindezeket a körülményeket együttesen értékelve, a Pp. 206. § (2) bekezdésén alapuló mérlegeléssel az ítéltábla úgy foglalt állást, hogy sem az elsőfokú bíróság által megállapított, sem az alperes fellebbezésében elismert összegű nem vagyoni kártérítés nem áll arányban a felperesek által elszenvedett károsodásokkal. Az ítéltábla az I. rendű felperes esetében 2.500.000 Ft-ot, a II. rendű esetében pedig 3.000.000 Ft-ot ítelt olyan összegnek, amely alkalmas az őket ért nem vagyoni hátrányok megközelítő kiegyenlítésére.

A kamatfizetés kezdő időpontja tekintetében osztotta az ítéltábla az alperes fellebbezési álláspontját. A felperesek nem igazolták, hogy önhibájukon kívül késlekedtek a kárigény bejelentésével, ezért a 171/2000. (X. 13.) Korm. rendelet 7. § (6) bekezdése alapján a fizetési késedelem jogkövetkezményei az alperessel szemben erre az időszakra nem alkalmazhatók. Minderre figyelemmel a kamatfizetés kezdete mindazon károk tekintetében, amelyek a baleset időpontjában felmerültek, a kárbejelentés 2003 április 16-i időpontja, míg a gyermeknevelési többletköltség, illetve háztartási és kertgondozási költségek tekintetében a fent kifejtett igényérvényesítés napja és a folyamatos járadékfizetés kezdőidőpontja közötti középátlagos időpont: 2005 június 23. napja.

Az alperes az I. rendű felperes részére 2003 augusztus 11-én 1.339.611 Ft-ot, míg 2005 január 7-én 2.166.326 Ft-ot teljesített, ami nem vitásan nem egyenlítette ki maradéktalanul az I. rendű felperest a fentiek szerint megillető kártérítés. A kifizetésre egy jogcímen, kártérítésként került sor. Ezért az alperes tévesen hivatkozott arra, hogy teljesítését jogcímenként kell figyelembe venni, és a Ptk. 293. § szerinti elszámolás nem alkalmazható. Az ítéltábla e rendelkezés alapján az alperes részteljesítését elsősorban a fentiek szerint 2003 április 16-án esedékessé vált összesen 6.431.123 Ft (I-II. rendű felperesek nem vagyoni kártérítése, gépjárműkár, temetési költség) késedelmi kamataira számolta el. Ennek 2003 augusztus 11-ig számított késedelmi kamata 226.763 Ft. Így a részteljesítésből 1.112.848 Ft-tal csökkentette az alperes tartozását. A fennmaradó 5.318.275 Ft-nak a 2005 január 7-i újabb, 2.166.326 Ft-os teljesítésig 827.300 Ft a kamata, így az alperes tartozása az ezt meghaladó 1.339.026 Ft-tal, 3.979.249 Ft-ra csökkent. Ennek következtében a 780.000 Ft-os gépjárműkár és 151.123 Ft-os temetési költség maradéktalanul, míg az I. rendű felperest megillető nem vagyoni kártérítés 979.249 Ft-ot meghaladóan kiegyenlítésre került.

Az ítéltábla egyetértett az alperes fellebbezésével a perköltség tekintetében. A felperesek keresetükben összesen 26.676.090 Ft pertárgy értékű igényt érvényesítettek, ezzel szemben az első fokú marasztalás is 12.000.000 Ft alatt maradt, amire tekintettel megállapítható, hogy kereseti kérelmüket, különösen a nem vagyoni kártérítési igényüket eltúlzott mértékben terjesztették elő. Ezért az ítéltábla nem látott lehetőséget a Pp. 81. § (2) bekezdésének alkalmazására, így az első fokú perköltségről a 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

Az alperes fellebbezése részben vezetett sikerre, ezáltal a fellebbezési eljárásban a peres felek pernyertességének-pervesztességének aránya hozzávetőlegesen azonos, és az általuk előlegezett költségben sem mutatkozik számottevő különbség. Ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó 81. § (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy azt a felek a maguk viseljék.

Az ítéltábla a felperesek teljes személyes költségmentessége, valamint a per tárgyi költségmentessége folytán le nem rótt kereseti, illetve fellebbezési eljárási illeték viseléséről a 6/1986. IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 14. §-a alapján rendelkezett.

, 2008 október 1.

Dr. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke Dr. Németh László s. k. előadó bíró Dr. Szücs József s. k. bíró

A kiadmány hitelül: Gosztola Edit Erzsébet tisztviselő